

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/22/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118200137
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gáľisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4118200137.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gáľisovej a členov senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú: M. V., nar. XX.XX.XXXX, bydliskom u otca, zastúpenú kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, dieťa rodičov: matka M. V., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko J. XX, XXX XX Z., otec F. V., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko O. XX, XXX XX Z., v konaní začatom z úradnej moci súdu vo veci úpravy styku maloletej E. V., nar. XX.XX.XXXX, bydliskom U. XX, XXX XX Z., zverenej do náhradnej osobnej starostlivosti F. V., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko U. XX, XXX XX Z. s jej maloletou sestrou M. a nariadenia neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 18. februára 2018 č.k. 11P/3/2018-17, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie z r u š u j e .

odôvodnenie:

1.1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne, do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej, upravil styk sestier maloletej E. a maloletej M. tak, že tieto sú oprávnené stretávať sa každý nepárny týždeň v príslušnom kalendárnom roku od soboty 9.00 hod. do nedele 16.00 hod, a to za prítomnosti F. V., nar. XX.XX.XXXX. Otcovi maloletej M. uložil povinnosť maloletú M. odovzdať pred miestom bydliska jej maloletej sestre E. V. pred bytom F. V. v určenom čase a maloletú na rovnakom mieste prevziať späť do jeho starostlivosti. Pri rozhodovaní aplikoval ustanovenia § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2, § 328 ods. 1, ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku.

1.2. Zistil, že maloletá E. a maloletá M. sú sestry. Maloletá E. bola rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 11P/48/2017-77 zo dňa 18.10.2017 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti F. V. a maloletá M. bola zverená do osobnej starostlivosti otca. Prvotne boli obe sestry rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 24P/426/2014-15 zo dňa 24.02.2015 na čas po rozvoze ich rodičov zverené do osobnej starostlivosti otca.

1.3. Uviedol, že kým obe sestry navštevovali základnú školu, E. chodievala za sestrou v rámci školy, po jej nástupe na SOŠ už na kontakt so sestrou M. priestor nemala. K otcovi odmietala chodiť kvôli nie dobrému vzťahu s jeho priateľkou, s ktorou žil a naďalej žije. Poukázal na vyjadrenie školskej psychologičky PhDr. P. V., PhD. a výsluch maloletej E. pred súdom v konaní o jej zverenie do NOS. Z toho vyvodil naviazanosť E. na sestru M.. Dospel k záveru, že otec nemal snahu ponúknuť riešenie danej situácie spôsobom, aby sa kontakt medzi sestrami realizoval inde ako v jeho domácnosti, hoci maloletá M. dobre pozná domácnosť pani F. V., v ktorej žije v náhradnej osobnej starostlivosti jej sestra E., a jej členov.

1.4. Mal za to, že tento stav vyžaduje zásah súdu dočasnou úpravou pomerov, keď udržiavanie a rozvíjanie súrodeneckého vzťahu medzi sestrami M. a E. je dôležité pre budúcnosť oboch sestier. Sestry necítia prítomnosť matky, otec nemôže saturovať potreby dievčat, ktoré vyžaduje ich vek a postupný vývoj, priateľka otca nie je pre E. zázemím a bezpečím. Poukázal na pasivitu otca a uviedol, že neodkladné opatrenie nariadil s prihliadnutím na najlepší záujem oboch maloletých detí, aby sestry nestratili medzi sebou vzťah, ktorý ich spája.

2. Otec podal v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd návrh zamietol. Dôvodil, že súd prvej inštancie zasiahol do jeho práv a do práv maloletej M.. Tvrdil, že maloletá M. odmieta navštevovať domácnosť pani V., nemá ju rada. Tvrdil, že chce, aby sa sestry stretávali, nikdy to nezakázal. E. môže M. navštíviť kedykoľvek počas jeho voľna.

3. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k odvolaniu poukázal na pohovor vykonaný s maloletou M. a navrhol, aby súd dočasne upravil styk E. s M. tak, že sestry sa budú stretávať každý piatok v čase od 16,00 hod. do 19,00 hod. v domácnosti otca.

4. K odvolaniu otca sa vyjadrila F. V.. Tvrdila, že otec M. negatívne ovplyvňuje voči jej osobe. Tvrdila tiež, že otec nevyvíja žiadnu iniciatívu na stretávanie sestier, sebe aj maloletej M. zablokoval telefónne číslo na maloletú E.. Vo vyjadrení ďalej podrobne opísala stretnutie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny vo februári 2018 a uviedla svoje úvahy o konaní a postojoch otca a postojoch maloletej E.. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka navrhla potvrdenie dočasnej úpravy v napadnutom uznesení.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), neviazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že ho je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) a d) CSP zrušiť.

6. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku zákonom č. 161/2015 Z.z. účinnom od 01.07.2016. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) a d) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

8. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že maloletá E. je zverená do náhradnej osobnej starostlivosti F. V.. F. V. podala na súd prvej inštancie návrh na úpravu styku dieťaťa s blízkymi osobami a nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala dočasne upraviť styk maloletej E. so sestrou maloletou M., pričom špecifikovala požadovaný rozsah styku. Uviedla, že návrh podáva za maloletú E. Súd prvej inštancie uvedené podanie posúdil ako podnet na začatie konania a uznesením zo dňa 2. februára 2018 č.k. 11P/3/2018-14 rozhodol, že začína konanie o úprave styku maloletej M. s jej blízkymi osobami a príberá F. V. do konania, pretože sa bude konať aj o jej právach a povinnostiach. Uznesením zo dňa 18. februára 2018 ustanovil maloletej M. V. kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra na zastupovanie v tomto konaní. Ďalej bez návrhu rozhodol napadnutým uznesením o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré rozhodnutie je predmetom skúmania odvolacím súdom.

9. Predtým, ako odvolací súd pristúpil k prejedaniu veci, skúmal, či súd prvej inštancie konanie svoje rozhodnutie nezaťažil vadou spočívajúcou v porušení práva na spravodlivý proces.

10. V predmetnej veci ide o konanie, ktorého predmetom je úprava styku dvoch maloletých sestier M. a E., ktoré bolo začaté z úradnej moci súdu na podnet F. V.. F. M. je v konaní zastúpená kolíznym opatrovníkom. Maloletej E. súd prvej inštancie kolízneho opatrovníka neustanovil.

11. Podľa § 67 CSP, každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

12. Podľa § 68 ods. 1 CSP, v rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

13. Keďže vo veci sa koná aj o právach a povinnostiach maloletej E., ktorá nemôže samostatne konať pred súdom v tejto veci, je potrebné posúdiť otázku, kto je oprávnený maloletú E. v tomto konaní zastupovať. Zákonným zástupcom E. sú jej rodičia. Otec maloletú E. zastupovať nemôže, nakoľko je v danej veci v kolízii záujmov. Matka je vo výkone rodičovských práv a povinnosti pasívna, o maloletú sa nestará ani sa o ňu nezaujíma a v konaní nepreberá poštu na adrese trvalého bydliska, preto ju rovnako zastupovať nemôže. F. V. zastupuje maloletú E. len v bežných veciach, medzi ktoré súdne konanie zaradiť nemožno, navyše sa z obsahu jej podaní javí, že je tiež v kolízii záujmov. Z uvedeného vyplýva, že maloletá E. musí mať v tomto konaní ustanoveného procesného (kolízneho) opatrovníka, a to od začiatku konania. Pokiaľ súd prvej inštancie konal bez toho, aby ustanovil maloletej E. kolízneho opatrovníka, postupoval nesprávne. Nesprávnym procesným postupom súd prvej inštancie znemožnil maloletej E., aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

15.1. Procesná úprava neodkladných opatrení v Civilnom mimosporovom poriadku predstavuje výnimku oproti všeobecnej úprave obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku. Jednou z osobitostí úpravy v CMP je možnosť súdu nariadiť neodkladné opatrenie aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať bez návrhu. Nariadiť neodkladné opatrenie bez návrhu môže súd vtedy, ak dospeje k záveru, že vo veci je potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania.

15.2. Na úpravu styku blízkych osôb a maloletého dieťaťa sa aplikujú ustanovenia zákona o rodine. Základným kritériom je záujem maloletého dieťaťa, pri určovaní a posudzovaní ktorého sa zohľadňujú aj podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami (článok 5 písm. h) Zákona o rodine). Uplatnenie kritéria záujmu maloletého dieťaťa vo vzťahu k uvedenému vyžaduje vytvorenie podmienok, aby sa maloleté dieťa mohlo pravidelne stretávať aj so sestrou, s ktorou nežije v spoločnej domácnosti. Za vytvorenie takýchto podmienok je zodpovedný v prvom rade rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará. Svoje povinnosti v tomto smere má však aj sestra, ktorá v spoločnej domácnosti s otcom nežije.

16. Navyše podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci nie je nepreukázaná existencia takých mimoriadnych okolností, ktoré by vyžadovali dočasnú úpravu pomerov účastníkov. Za situácie, že otec so stretávaním maloletých dcér súhlasí, podľa názoru odvolacieho súdu ich stretávaniu nič nebráni. Z obsahu spisu vyplýva, že maloletá E. doposiaľ nevyvinula žiadnu iniciatívu (okrem návštevy v škole), aby sa so sestrou mohla stretnúť. Navyše treba prisvedčiť otcovi, že na stretávanie sestier je vhodnejšie domáce prostredie otca. F. M. je zverená do osobnej starostlivosti otca, preto je vhodné, aby otec mal možnosť schváliť aktivity, ktorým sa sestry budú venovať v rámci stretnutia, a to aj vzájomne dohodnuté aktivity mimo domácnosti otca. E. si musí uvedomiť, že pokiaľ sa chce s M. stretávať, musí rešpektovať názor otca na realizáciu styku, prípadne so sestrou vykonávať len také aktivity, s ktorými otec súhlasí. Ide totiž o dve maloleté osoby a za M. nesie zodpovednosť otec, ktorému je zverená. E. si nemôže si klásť podmienky, za ktorých má styk prebiehať. Vo veku 16 rokov by už mohla vedieť, že rodinný život je o kompromisoch, ktoré sa musí naučiť robiť. Podľa názoru odvolacieho súdu nič nebráni tomu, aby maloletá E. so súhlasom osoby, ktorá je za ňu zodpovedná (F. V.), navštívila domácnosť otca, stretla sa so sestrou (aj s otcom), prípadne sa s otcom osobne dohodla na stretnutí s M. a jeho programe. Keďže otec so stretávaním maloletých sestier súhlasil, požadoval len, aby sa uskutočňovalo v jeho domácnosti, ktorú požiadavku považuje odvolací súd za plne legitímnu, neexistovali v danej veci dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia.

12. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a d) CSP zrušil bez náhrady. Súd prvej inštancie v prvom rade ustanoví maloletej E. kolízneho opatrovníka na zastupovanie v konaní vo veci samej a následne vec prejedná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).